

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 357

Administratie:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Ver. Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per mm. Bij kon tract korting.

MEDITATIE

De Heere is mijn Herder

„De HEERE is mijn herder, mij zal niets ontbreken”.

Psalm 23 : 1

Over de tere, intieme verhouding tussen de Heere en de Zijnen wordt in de Bijbel vaak in beeldspraak gesproken. Welnu, één van de meest bekende en ook tot ieders verbeelding sprekende beelden is ongetwijfeld altijd wel het ontroerende beeld van een herder, een oosterse herder met zijn schapen: zoals zo'n herder zijn schapen, zo leidt en verzorgt en beschermt de HEERE nu ook de Zijnen! De HEERE ja, en dat wil zeggen JEHOVAH, de onveranderlijk getrouwe VERBONDSJEHOVAH, wat dan allemaal alléén toch ook nog maar des te méér spreekt als we bedenken, dat ook die Jehovah-naám en dat Jehovah-zijn des Heeren in het Nieuwe Testament toch ook pas zijn vólle vervulling en ook zijn rijkste openbaring gekregen heeft in de persoon en het borgwerk van de Heere Jezus Christus Zelf, Die daarom ook zeggen kon: „Ik ben de goede Herder: de goede Herder stelt Zijn leven voor de schapen”. O, wat een gedachte: de Heere Jezus Zelf is uiteindelijk ook de Herder van ál de Zijnen, d.w.z. van ál degenen, die door wederbarende genade nu echt ook een schaap van Zijn grote kudde geworden zijn!

Welnu: is de Heere Jezus ook ónze goede Herder reeds? David, de dichter van deze psalm (die zelf uit eigen ervaring ook heel goed wist wat het herdersleven inhield: reeds als jongen zwierf hijzelf als herder rond met de kudde van zijn vader in de velden van Efratha, terwijl hij later als koning het volk Israël ook als een herder moest leiden), welnu: David mag het hier zo persoonlijk zeggen, hè: neen, niet maar: „De HEERE is een herder”, of „dé herder”, neen, maar: „De HEERE is MIJN herder”. David mocht weten, dat hijzelf ook een schaap van die grote kudde geworden was! En wij? Mogen wij dat ook al weten? Laten we nooit vergeten: van nature zijn ook wij geen van allen een schaap van die goede herder. Dat worden we alleen maar door het wonderbare werk van de wedergeboorte in ons hart: dat wonderbare werk waardoor we onszelf in waarheid leren kennen in onze zonde en schuld, in onze ellende en verlorenheid voor God, om dan vandaaruit echter ook aan die troon der genade te leren worstelen en smeken „O, God, wees mij de wonderen genadig”, in die hartelijke rust van om de Heere te mogen dienen en Hem nu ook als een schaap almeer te leren volgen...!

Ként u dat? Dán alléén toch, ja, maar dán ook werkelijk zéker, is de HEERE ook ónze goede Herder en zijn wij daarom dus ook persoonlijk een schaap (een echt, een geestelijk schaap) van Zijn grote kudde!

Ja, en dat is toch ook het rijkste en het heerlijkste wat er is. „Mij zal niets ontbreken”, zegt David daarom hier in het vervolg ook nog zo trefend. O, als dát echt eens weer voor Gods kind leven mag. dat de HEERE zijn Herder is, dan heeft hij áán die Herder ook weer zó genoeg, dat hem verder niets ontbreekt.

„Ik heb mijn God, dat is genoeg;

Ik wens mij niets daarneven:

Véél méér dan 't meeste wat ik vroeg,
Is mij in Hém gegeven”.

„Dan ontbreekt mij nú niets, neen, en dan mag ik óók leven in het vertrouwen, dat mij in de toekomst niets ontbreken zal: „mij zál niets ontbreken”! Ja, dan mag er zelfs wel eens uitzicht zijn tot zelfs ook over dóód en gráf heen. Op het stérfbéd, ja, maar óók zelfs al wel eens terwijl ik nog sta in het volle leven. Weet u wanneer? Wel, als ze (hoe moeilijk de omstandigheden dan desnoods soms ook kunnen zijn) weer eens echt met een oog des geloofs op die Herder, die Herder ook met Zijn stok en Zijn staf, mogen zien en mogen ervaren: „Al ging ik ook in een dal van de schaduw des doods, ik zou geen kwaad vrezen, want Gij zijt met mij; Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij”. Die stok, waarmee Hij hen tegen alle vijanden behoedt en beschermt, en die staf, waarmee Hij hen ook veilig door alle gevaren en ravijnen heenleidt! Héén leidt hiér ook iedere keer reeds naar de grazige, malse weiden en zeer stille wateren van de genieting van Zijn wonderde gunst en zalige gemeenschap, waardoor hun ziel dan ook weer verkwikt mag worden en ze dan ook wel eens weer rijkelijk ervaren mogen (b.v. ook aan het Avondmaal): „Gij richt de tafel toe voor mijn aangezicht, tegenover mijn tegenpartijders; Gij maakt mijn hoofd vet met olie, mijn beker is overvloeiende”.

Ja, en héén leidt, dwars door alles heen, straks toch zelfs ook eens naar de eeuwige, hemelse schaapskooi daarboven, immers: „En Ik geef hun het eeuwige leven en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken”.

Lezer(es): Kent gij reeds die goede Herder? Bent ú ook reeds echt een schaap van Zijn grote kudde geworden? Zo niet, dan is die Herder de machtige en de gewillige om het óók ú nú nog te maken! O, dat dan zelfs ook onze kinderen er al maar véél en ook steeds maar weer opnieuw om mogen vragen:

„Leer mij vroeg Uw kind te worden,
Neem mij aan, schoon, jong en klein,
Laat mij van Uw grote kudde,
Ook een heel klein schaapje zijn”.

Misschien is er een kind van God dat klagen moet: „Gelijk een schaap heb ik gedwaald in 't rond; Dat onbedacht zijn herder heeft verloren”. O, die schapen houden toch ook zo'n dwaalziek hart, hé! Steeds maar weer opnieuw dwalen ze bij de kudde en daarom ook bij die Herder vandaan!

Die Herder is echter ook de Getrouwe, Die nóóit 'laat varen wat Zijn 'hand' begon. Hij zoekt ze weer op. Hij brengt ook Zijn dwalende schapen weer terecht! Ja, die Herder zal zelfs niet rusten voor Hij ál Zijn schapen (uit blank en bruin en geel en zwart) eeuwig thús heeft in die helmelse schaapskooi daarboven, waar het dan toch ook eeuwig volmaakt vervuld en ook ervaren zal worden: „En het zal worden éne kudde en éne Herder”.

Zult ú er ook bij zijn?

„Zo zullen wij, de schapen Uwer weiden,
In eeuwigheid Uw lof, Uw eer verbreiden,
En zingen van geslachten tot geslachten,
Uw trouw, Uw róem, Uw onverwinn'bre

krachten”.

Scheveningen

Bouw.

VAN DE ADMINISTRATIE

Zoals wij reeds medegedeeld hebben, mochten wij op de laatstgehouden Ontmoetingsdag te Zwolle 9 nieuwe abonnees noteren. Maar wat blijkt nu. Van een 3-tal hebben wij vernomen dat „Bewaar het Pand” nooit is ontvangen, wat mij doet vermoeden dat het lijstje met de adressen, bij de drukker is zoekgeraakt. Vandaar mijn vriendelijk verzoek aan hem of haar, die een abonnee opgaven, even bij de betrokkene te informeren of „Bewaar het Pand” ontvangen wordt. Heeft men zich persoonlijk opgegeven, dan ligt het moeilijker, doch ik hoop dat door dit verzoek alles in orde komt. Voorts is mijn verzoek aan hen die regelmatig adverteren vroegtijdig hun advertentie in te zenden. Verschillende malen ontvingen wij een te plaatsen advertentie op zaterdag met het verzoek de daarop volgende donderdag te plaatsen. Dat is niet mogelijk, want zulk een advertentie komt dan dinsdag bij de drukker, wat te laat is. Mogen wij op uw medewerking in deze rekenen?

Sinds de laatste verantwoording hebben wij weer verrassingen ontvangen. Een 10-tal nieuwe abonnees kon genoteerd worden, zij die hieraan medewerkten, onze dank. Ook het bejaarde echtpaar te G. voor een mede levend en tevens bemoedigend schrijven. Wederzijds 's Heeren nabijheid toegewenst. Voorts ontvingen wij nog een 3-tal giften van hen die de Ontmoetingsdag in Zwolle niet konden bijwonen uit A. a. d. R. 1 van f 100,- en 1 van 15,- en uit D. f 25,-, via Ds. Blom nog f 5,-, totaal f 145,- extra ontvangen, hartelijk dank er voor. Wie verrast ons een volgende maal?

Adm. adres Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 70.43.50.

v. d. L. N.B. In verband met wat onze administrateur schrijft over het nogal eens te laat inzenden van advertenties een enkele opmerking. Het kan voorkomen, dat een advertentie dringend is, bijvoorbeeld een familiebericht. Laat men dan de advertentie, als de tijd kort is, rechtstreeks aan mijn adres zenden. Omdat ik dicht bij de drukkerij zit en elke keer met de drukker regel wat er in een nummer komt is het soms nog mogelijk voor opname van een late advertentie te zorgen. B.

HET EVANGELIE VAN CHRISTUS

14.

Als de Schrift spreekt over het aandoen van de nieuwe mens, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid, dan is het ons terstond duidelijk dat bij Gods kind ook sprake is van de oude mens. Maar de oude mens heeft hierin rechtens geen zeggenschap. Daar moeten we goed rekening mee houden. Het zijn bij wijze van spreken wel burens die altijd met elkander op en neer gaan, maar het beslissende woord berust uit de aard der zaak in alles bij de geheiligde ikheid en dat is de nieuwe mens. En deze heeft van dag tot dag zijn verzorging nodig en dat neemt in het geestelijke leven wel de eerste plaats in. Zonder geestelijke spierkracht van het geloof is het niet mogelijk staande te blijven tegenover de verdorvenheid van de oude mens, die altijd blijft loeren op de heerschappij over het nieuwe leven der genade, dat hij gram is. Geeft men hem in een onbewaakt ogenblik vanwege de zwakheid van het geloof toe, dan gaat het van kwaad tot erger. Hij begint altijd met wat, die oude mens mag toch ook wel eens wat hebben, zegt hij dan, maar tegelijker tijd staat hij naar alles. Hij wil over het leven der genade heer en meester zijn, om het juk van Christus af te werpen. Daar is in zijn bestaan nog wel enige godsdienstzin, maar van de vreze Gods wordt in hem geen spoor gevonden. Van zuchten, wenen en klagen aan de troon van Gods genade moet hij niets hebben. Het bidden duurt hem altijd veel te lang. Of het zou moeten zijn het

gebed van de farizeër om de ongerechtigheid nog wat te bedekken voor het oog van de mens. Maar het leven van kinderlijke afhankelijkheid met een diep besef van onwaardigheid, is hem altijd hinderlijk. Die oude mens is in de aard van zijn bestaan door en door hoogmoedig.

Het nieuwe leven der genade heeft zijn bestaansrecht vanuit de dierbare werkingen van Gods Geest. Dat is de nieuwe mens duidelijk en zo betuigt hij het ook terecht: De Heere heeft recht op mij. Hij heeft mij verlost uit de heerschappij van zonde, Satan en gesteld in Zijn heilige dienst. En daarom is de Heere het eeuwig waardig gediend, geliefd en gevreesd te worden.

Dat geestelijk leven kleefde de Heere aan, staat aan de zijde Gods om het voor Zijn Naam en zaak op te nemen tegenover de oude mens der zonde. En daarom heeft het geloofsleven die dagelijkse verzorging zo nodig, dat mag niet verzuimd worden.

Wat het natuurlijke leven betreft heeft die nieuwe mens ook zijn vermaak in Gods goedertierenheid en begeert hij daar bij te leven tot eer van de Heere. Bij al het goede dat hij in het rijk der natuur aanschouwt, ziet hij met vermaak op de goedertierenheid des Heeren en zegt dan tot roem van Zijn grote Naam: „De aarde is vol van Gods goedertierenheid,” en dat is hem dan steeds meer tot bekering.

En wat het verrichten van de arbeid betreft in het vervullen van zijn aardse roeping, dat doet hij in de Heere zo getrouw en gewillig als de engelen in de hemel, al zou die arbeid op zichzelf niet eens zo aantrekkelijk zijn. En zo mag Gods kind in al de omstandigheden en verdrietelijkheden van het leven bij de Heere schuilen om Zijn raad uit te dienen door Zijn wet te doen. Voorts heeft het nieuwe leven zijn vermaak in de onderhouding van Gods inzettingen met het gebruik van de heilige Sacramenten. De onderhouding van de gemeenschap der heiligen, om met Gods kinderen te spreken van de wegen des Heeren. Als zij van hart tot hart met elkaar spreken, gaat het hun om de eer van Zijn goede Naam, en mogen zij de blijken en bewijzen van Zijn onveranderlijke trouw ervaren.

En vergeet het niet, het nieuwe leven is gesteld op de verborgen omgang met de Heere. Om eens echt met Hem alleen te zijn en niets voor Hem te verbergen. Maar ook heeft het geloofsleven er behoefte aan om de Heere voor al het goede door Hem geschonken, ootmoedig te erkennen. Ja, dan kan het soms zijn dat zij door de dierbare onderwijzingen van de Heilige Geest zijn als in de voorportalen des hemels. En zo zou het kunnen zijn en blijven een jagen naar de volmaaktheid, door op te wassen in de genade en kennis van de Heere Jezus.

Maar ach, wat kan het anders worden als we in het geloofsleven verslappen. Altijd weer ligt de oorzaak daarvan in het verzuim dat we plegen. Want wanneer we volhardende mogen zijn in het gebed om de onderwijzingen en werkingen van de Heilige Geest, dan vindt dat niet plaats daar het volhardingsvermogen der genade is in de Heere. Bij de beleving van onze zwakte zoeken we onze sterkte in de Heere bij dagen en bij nachten.

Vanuit die indroefte verslapping tegenover de Heere komen we zwak te staan en dan gaan we in eigen kracht verder. En dit kracht is niet van het rechte stempel, zij komt op uit de verkeerde bron van eigengerechtigheid, en dat leidt ons tot wettische dienstbaarheid. En zonder dat we er erg in hebben krijgt de oude wet van het verboden werkverbond weer zeggenschap. Die oude wet is bij het Goddelijk schrijven van de nieuwe wet in het nieuwe leven, gebleven in het bestaan van de oude mens.

Dat komt er echt zo maar niet van buiten af in, doch van binnenuit op om het bewind weer in handen te nemen tegenover het nieuwe leven der genade. En dat was helaas de toefelijkenheid van Petrus toen hij de nodige kracht der zelfverloochening miste tegenover de Joden, om tot roem van het Evangelie van Christus te eten op een heidense wijze. En wat die zaak nog indroefte deed worden, was wel dit, dat hij daarin door anderen gevolgd werd. „En ook de andere Joden veinsden met hem; alzo dat ook Barnabas mede afgetrokken werd door hun veinzing.” In het geloof heeft men steun aan elkander, al ligt het steunpunt van het geloof alleen in de Heere. Want als Petrus zwak stond in het geloof om de vrijheid die in Christus is te belijden, werd hij gestoord om te eten met de heidenen.

De komst van de Joden die door Jacobus gezonden waren, gaven een schok in zijn gemoed. Het was niet mogelijk langer gebruik te maken van de maaltijd, zodat hij de schijn gaf van niet gegeten te hebben met de heidenen. En dat was nu zijn veinzen. Dat brengt verwijdering te weeg tegenover elkander. Door niet eerlijk uit te komen voor de Naam en zaak des Heeren, werd de Heilige Geest bedroefd. En dat is een terugslag voor het nieuwe leven der genade met zeer nadelige gevolgen.

En al nam Petrus die bestraffing ter harte, zodat de band der liefde omtrent Paulus er eer door versterkt dan verzwakt is geworden, was die gewenste uitwerking nog niet in aller hart. De wettische woelingen door af te wijken van de vrijheid van Christus, die is tot eer van de Heere en tot zegen van het geestelijke leven, worden door Paulus scherp veroordeeld.

Doch omtrent die wettische geest in het hart van Gods kinderen hebben we ons te toetsen aan de Schrift. Want toen Abraham omtrent de geboorte van Ismaël wettisch werkzaam was met de beloften van Gods genade, had hij daarvan geen geloofsvrucht in hart en leven. In zijn huiselijk leven was van alle kanten verwarring, zodat de vreeze Gods er door gedrukt werd. En laat ons dat ter harte nemen om de Heere aan te kleven in het ootmoedig bidden om steeds weer en meer gesteld te mogen worden in de geestelijke vrijheid die in Christus is, door de onderwijzingen van Zijn Geest.

Galaten 3:5

R. Kok.

Naar de katechisatie

162

DE WET DES HEEREN

Het achtste gebod (2)

We hebben in onze vorige les over het bezit gesproken, wat de Heere ieder mens geeft en wel over het RECHTMATIG verwerven ervan en dat ieder zijn „bescheiden deel” ontvangt. Over dat bezit is de mens als rentmeester gesteld en hij heeft het ook op een rechte en verantwoordelijke wijze te gebruiken, tot Gods eer en tot nut van de naaste. Hierin ligt dus opgesloten, dat de mens met het zijne maar niet kan doen wat hij wil. En dat doet hij toch.

Door onze val zijn we zulke rechthebbende mensen geworden en... egoïsten! De kapitalist zit in ons eigen hart. Inplaats dat de mens zijn bezit beheerst, wordt hijzelf erdoor beheerst. We zouden kunnen zeggen: het geld heeft ons. De gelijkenis van de rijke dwaas is er een duidelijk voorbeeld van. Zo is de mens „slaaf” geworden, van de zonde, van de duivel, maar ook ten opzichte van zijn bezit. De „klassenstrijd” en de „loonstrijd” is er het bewijs van, ja al de ellende eruit voortvloeiende op economisch en sociaal terrein. Oorlogen zijn er mede gemoeid. De mens van vandaag grijpt naar een „welvaartsstaat”, de communist naar de „heilstaal”. Het jaar 2000 zal deze brengen, zo redeneert de dwaas.

Zo meent de mens als „rechthebbende” zelf alles in handen te hebben, alles te regelen. Hij beschikt over de beste technische middelen, die hijzelf heeft weten te bewerken. Wat heeft de wetenschap een hoge vlucht bereikt. Zeker, zij is „gave” van Gods algemene goedheid, maar onder Gods toelating komt ook wetenschap en techniek in haar hoge ontwikkeling de meest moderne oorlogswapenen te leveren, waardoor de mensheid haar eigen ondergang en verderf bewerkt, ja, straks toegespitst in de eindstrijd, welke door de antichrist zal worden gevoerd.

De grote oorzaak van alles is de verwerping van het GEZAG en Gods heilige wet. Op de felste wijze zien we dit bij het communisme door haar anti-goddelijke beginselen en praktijken. En het is juist Zijn goedheid, dat er de door God gestelde ordeningen en bepalingen zijn ten dienste voor het welzijn van de mens. Daarom is het de taak van de overheid, zorg te dragen, dat deze ordeningen worden nagekomen en gehandhaafd, ook ten opzichte van het achtste gebod. De Katechismus zegt in Zondag 42: „God verbiedt niet alleen dat stelen en roven, het welk de overheid straft, maar Hij noemt ook dieverij alle boze stukken en aanslagen, waarmede wij onzes naasten goed denken aan ons te brengen en wat de Heidelberger verder noemt.

Dat alles ligt begrepen in Gods gebod: „gij zult niet stelen.” „Stelen” is op onrechtmatige wijze

het goed van de naaste zich eigen te maken, hetzij met geweld of schijn des rechts, zoals er staat in Zondag 42.

Onder „met geweld” rekent zij: roven, aanslagen, alle boze stukken om het goed van de naaste tot zich te nemen. Daarbij moet ook gerekend worden „oplichterij”, dat is het niet-betalen van gekochte goederen.

Bij roven, aanslagen en alle boze stukken zien we in onze tijd wel de ontzettende, lafhartige praktijken ervan. De geraffineerde roofovervallen zijn al meer aan de orde van de dag en dan de gruwelijke roofmoorden, die steeds gepleegd worden, vaak beneden het dierlijke.

Hetwelk de overheid „straft”. Ja, dat zal toch wel een ernstiger punt van bezinning moeten gaan uitmaken bij de overheid. U hebt in de courant kunnen vermeld zien staan, dat reeds in 1974... 270 roofovervallen hebben plaats gehad.

In dit verband willen we onder uw aandacht brengen, wat we ook in het Ref. Dagblad lezen van Maandag 30 september j.l. en wellicht hebt u het ook gelezen. Het is een uitspraak van de Leidse hoofdingspecteur van politie. Dat geeft toch wel te denken. Daarbij geeft de correspondent van het R.D. het volgende bericht door:

Hoofdingspecteur Leidse politie

GEWELD OP TELEVISIE BEVORDERT TERREUR.

(Van onze correspondent)

LEIDEN — Het is tegenwoordig ook in Leiden nauwelijks verantwoord in de late avonden alleen op straat te zijn. Dit geldt niet alleen voor vrouwen maar tevens voor mannen. De straat-terreur te Leiden is in het eerste halfjaar van 1974 verdubbeld.

Als een van de oorzaken van toename van straat-terreur waarbij argeloze voorbijgangers mishandeld of beroofd worden zijn de nadelige invloeden van sex-films en het geweld op de televisie, aldus de hoofdingspecteur van de Leidse politie, de heer Oudman.

„De begeerten die bij deze film worden opgewekt, wil men direct bevredigd zien en omdat aan die behoefte vaak niet kan worden tegemoet gekomen kan dat aanleiding geven tot agressie. Door de agressiviteiten die via tv en film worden voorgeschoteld krijgt men zo langzamerhand het gevoel, dat dit de manier is waarop men met zijn medemens mag omgaan en dat men tot de uitzonderingsgroep gaat behoren wanneer men niet een tik of klap verkoopt bij de eerste de beste kans”, aldus de hoofdingspecteur.

Het onrechtmatig verwerven van bezit kan ook plaats hebben „onder schijn des rechts”, zo verklaart onze Heidelberger. Deze noemt o.m.: vals gewicht, el, maat, waar, munt, woeker.

Bij deze bedrijven verkrijgt men dan niet de juiste hoeveelheid of waarde voor hetgeen men koopt. In dit opzicht kunnen we ook denken aan de „handelszonden”. Er zijn voor een christen, die zijn christen-zijn wenst te beleven, wel grote gevaren en verleidingen te doorstaan, bijzonder op handelsgebied of in de uitoefening van zijn beroep. Onze Heidelberger spreekt ook van „of door enig middel.”

Hieronder kunnen we noemen de woeker, het over-vragen, de behoorlijke winstmarge ver te boven gaan, ook het ontduiken van de belastingen en het onrechtmatig inhouden van loon.

Verder valt onder het onrechtmatig verwerven van het bezit de loterij, het „gokken”. Denk aan de beruchte „speelholten”. We dienen bij loterijen ook te wijzen op de vraag: is „loten” geoorloofd bij liefdadigheids- en kerkelijke aangelegenheden tot verkrijging van benodigde gelden? Dat zou dus betekenen „het doel heiligt de middelen.” Maar dit Roomse standpunt mag toch beslist niet overgenomen worden door ons. In wezen blijft het toch „loterij”. We achten deze wijze van bijeenbrenging van gelden dan ook niet naar Gods Woord, gezien het loten toch als een spelen met Gods voorzienigheid moet beschouwd worden. Slechts is naar Gods Woord ALLEEN geoorloofd het lot te gebruiken bij ambtsverkiezingen, dat dan ook geschieden moet onder aanroeping van 's Heeren Naam en beleid en wanneer het werkelijk noodzakelijk blijkt te zijn.

Er zijn ook nog andere dingen, die door een „schijn des rechts” op een onrechtmatig verkrijgen van ons bezit wijzen, namelijk de zogenaamde „dagdieverij”, gierigheid, verkwisting en misbruik van gaven. Daarbij dienen we ook te den-

ken aan „geestelijke” diefstal, want „Uw gebod is zeer wijd”. Hierover echter nader in een volgende les D.V. Zo is ontdekkend licht van de Heilige Geest heilige wet inblikkend, zouden zien en leren: „tegen al Gods geboden zwaarlijk gezondigd te hebben”, zoals de leerling in Zondag 23 belijdt. Za zal de Heilige Geest ook doen ervaren, dat „goddelozen” met God verzoend worden, ja, dat het bloed van Christus reinigt van alle zonden! Smeken we om die genade-weldaden.

E.

v. L.

Na de Generale Synode

1

We willen in enkele artikelen enige aandacht besteden aan de Generale Synode te Amsterdam-Nieuw-West, die op vrijdag 27 september j.l. des avonds laat gesloten werd.

Het is geen eenvoudige zaak om dat op een evenwichtige wijze te doen. Het is niet de bedoeling een verslag te geven van alles wat er voorgevallen, gesproken en besloten is. Dat heeft men elders kunnen lezen. Het gaat er meer om weer te geven hoe we die synode hebben meegemaakt en wat deze synode voor ons kerkelijk leven betekent.

Aan de ene kant dreigt het gevaar, dat de bespreking in ons blad op zodanige wijze plaats heeft, dat de gemoederen op een verkeerde wijze ontstoken worden. Aan de andere kant zou zo geschreven kunnen worden: de synode heeft gesproken, we moeten het maar aanvaarden, het is nu eenmaal niet anders. Dan komt zo gemakkelijk bij onze lezers de gedachte op: het is een hopeloze zaak.

We willen trachten beide uitstersten te vermijden. Er is inderdaad ook op deze synode een en ander gebeurd en besloten, waarin de geest van onze tijd openbaar komt en waarover we ons moeten bedroeven. We hopen dat te zijner tijd wel in deze artikelen naar voren te brengen. We mogen echter ook niet over het hoofd zien, dat er ook goede besluiten genomen zijn, waar we achter kunnen staan. Daar hopen we nog wel op terug te komen.

In dit eerste artikel willen we al vermelden de eensgezindheid, waarmee de afgevaardigde predikanten van de Particuliere Synode van het Oosten — we laten onszelf buiten beschouwing en spreken ook niet over de afgevaardigde ouderlingen en diakenen, die positieve geluiden lieten horen — steeds weer opkwamen voor de beginselen van Gods Woord. We haasten ons te vermelden, dat ook buiten de afgevaardigden van deze P.S. goede dingen naar voren werden gebracht.

We schreven in het vorige artikel over de Generale Synode al, dat Ds. J. H. Velema tot voorzitter was gekozen. Aan zijn leiding is het te danken, dat de synode na 2 weken vergaderen kon worden gesloten. Er waren afgevaardigden, die het hem meer dan eens moeilijk maakten, maar hij wist het heft in handen te houden. Het was geen dankbare zaak voor hem bij de grote verscheidenheid van gevoelens om als voorzitter objectieve leiding te geven. Maar Ds. Velema wist leiding te geven en zo konden de afgevaardigden op genoemde vrijdagavond hun papperassen bij elkaar zoeken en naar huis terugkeren. Hun taak was volbracht. Vermoedelijk was het wel voor de meeste afgevaardigden een opluchting, dat het einde gekomen was.

De synode was geopend op dinsdag 27 augustus j.l. Na afhandeling van enkele zaken ging zij uiteen tot dinsdag 17 september d.a.v. Inmiddels was er werk voor de verschillende commissies, die de arbeid van de synode in complete zitting moesten voorbereiden. De ene commissie kreeg meer te verwerken dan de andere, maar toch kreeg iedere commissie haar deel. Er werd veel werk verzet. Er werden vele rapporten uitgebracht. In sommige gevallen was er geen eenstemmigheid in een commissie. Dan werd dat vermeld in het rapport of er werd een minderheidsrapport uitgebracht. Bij de openbare behandeling bleek meermalen, dat de synode een ander inzicht had dan de commissie of dat de zaak opnieuw bekeken moest worden en dan kreeg een commissie opdracht om een nieuw rapport samen te stellen. Dat moest dan tussentijds geschieden, vaak een zware belasting voor de commissie-leden!

Het waren twee inspannende weken. Van dinsdag tot vrijdag werd er vergaderd. Op de dinsdagen werd begonnen om 10 uur in de morgen, op de andere dagen des morgens om kwart over negen. Om ongeveer 9 uur 's avonds werd een zitting gesloten. Een paar keer werd het wat later.

Uiteraard waren er pauzes voor koffie en thee en voor de maaltijden. Dan was er gelegenheid om met andere afgevaardigden te spreken. De middagmaaltijd werd gebruikt in een restaurant dat lopend kon worden bereikt. De broodmaaltijd werd in een van de zalen van het kerkgebouw aan de Willem Kloosstraat genuttigd. Telkens zat men naast en tegenover andere afgevaardigden. Daardoor was het mogelijk om met vele synode-leden nader kennis te maken. Vaak werd gesproken over zaken, die op de synode aan de orde waren en dat ging in het algemeen in een goede sfeer. Meer dan eens bleek begrip voor ons standpunt en voor de beginselen, die we nastreven. Buiten de vergaderingen hebben we geen wanklank gehoord.

De voorbereiding door de kerkeraad van Amsterdam-Nieuw-West was uitstekend. Niets dan lof daarvoor. We ontmoetten onder hen, die veel voor de synode deden, een echtpaar, dat we nog kenden uit onze Zaandamse tijd. Haar grootvader woonde in die dagen in Zaandam. Er ging een getuigenis van zijn leven uit. Meermalen hebben we hem horen vertellen van de genade, die de Heere in hem verheerlijkte. Dat begon toen hij nog jong was.

We dachten ter synode ook nog aan het voorgeslacht van de echtgenote van een der afgevaardigden, dat nauw aan het onze verbonden is door familie-relatie van vaders en moeders kant. We hebben er van dat voorgeslacht gekend. Het waren mensen, die door genade aan de Heere verbonden waren. Ze zijn nu al lang de rust ingaan, die er overblijft voor het volk van God.

Ds. Tamminga van Grand Rapids, die ook op onze ontmoetingsdag te Zwolle gesproken heeft, was vele vergaderingen aanwezig. Zelfs aan de vooravond van zijn terugkeer naar de Verenigde Staten was hij ter synode.

Ds. Stehouwer, die door de kerken in Noord-Amerika afgevaardigd was, bleef bijna tot het einde. Op de laatste dag van de synode nam hij met een korte toespraak afscheid.

Op een van de synode-zittingen sprak Prof. Helberg namens Die Gereformeerde Kerk in Zuid-Afrika. Met aandacht werd naar hem geluisterd. Prof. Van Genderen beantwoordde deze toespraak.

Hierbij willen we het deze keer laten. Mogelijk vraagt men: hoe was de stemming op de synode? was er een eenheid? werd de leiding van de Heilige Geest ervaren? Sprak en besloot men door de Geest des Heeren geleid? Hier zijn vele vragen aan toe te voegen.

We willen volstaan met de vermelding van een droom, die we meer dan eens hebben horen vertellen door een kind van God, dat dicht bij de Heere leefde. Ze is nu al enige jaren thuis.

Ze droomde dan, dat ze een zaal binnenging, waar alles even prachtig was. Ze zag een aantal mensen zitten, die ze herkende en wier namen ze ook noemde, namen van mensen, die we gekend hebben. Het waren achtenswaardige mensen. Zij hoorde hen spreken, welbewust. Het gesprek ging over geestelijke zaken. Maar zij kon er zich niet thuis gevoelen en daarom ging ze de zaal uit. Ze liep een gang door en zag verderop een andere deur. Ze opende die en zag voor zich een gezelschap van mensen in het zwart, die treurden. Een van hen keerde zich naar haar toe en vroeg haar: ben jij ook zo vuil en zwart? Dat vatte post in haar hart, want zo was 'net van binnen. Daarom nam ze haar plaats in onder de aanwezigen. Daar voelde ze zich thuis. Hier waren zwarte zondaren bijeen. Een hunner ging vertellen, hoe zwart ze was, maar ook hoe rein gewassen door het bloed van Christus en toen werd Zijn Naam groot gemaakt. Dat was leven voor haar geest. Begrijpelijk. Daar was de kerk in een rechte gestalte bijeen. Daar werd de gemeenschap met de Heere en met elkaar gevonden.

B.

DE PREDIKING VAN DE NADERE REFORMATIE

9

Dr. Brienens wijdt uit over de verhouding van

Nadere Reformatie en Reformatie. Er zijn er die de Nadere Reformatie beschouwen als een verwording van de Reformatie. Anderen zien in de Nadere Reformatie uitwerking van de Reformatie.

Hierna komt een homiletische vergelijking.

Is -zo vraagt Dr. Brienens- de prediking van de Nadere Reformatie een plus of een min ten opzichte van de prediking van de Reformatie, met name van Calvijn, én op de ontwikkelingslijn vanuit de Reformatie? Kunnen we, ja moeten we spreken over een noodzakelijke verdere ont-plooiing of over een merkbare achteruitgang, m.a.v. een ontsparing in de prediking? Is er in de prediking van de Nadere Reformatie continuïteit ten opzichte van de prediking van de Reformatie?

Dr. Brienens gaat de prediking van Calvijn typeren en zegt dan samenvattend:

Zo is er bij Calvijn een levendige, direkte, indringende prediking van het evangelie voor heel de gemeente en voor ieder, die hoort. Hij roept namens God op tot geloof in Jezus en verzekert de mensen van het behoud in deze Heiland, terwijl hij met volle ernst waarschuwt voor de verwerping van het beloftewoord van God en de liefde van Christus. Van hieruit is de prediking in zijn geheel, van begin tot eind, explicatie én applicatie van Gods heilswil over ons leven. Al kent Calvijn dus wel degelijk de cesuur met aan de ene zijde zij, die het evangelie aannemen en aan de andere zijde zij, die het evangelie afwijzen, we vinden bij hem niets van een min of meer uitgewerkte klassifikatiemethode, een verdere indeling van de hoorders en een daarmee korresponderende vormgeving en opbouw van de preek. Wel weet hij van mensen, verstrikt en verhard in hun zonden en ongeloof; van kinderen Gods in strijd en zwakheid, in vreugde, twijfel en dankbaarheid. Maar hij ziet deze situaties als de wisselende en mogelijk telkens weerkerende momenten in het leven van de hoorders. Calvijn weet niet van aangevochtenen, bekommenden, bevestigden, etc., die eenmaal het station, de periode van de strijd, bekommerning en overtuiging etc. achter zich kunnen laten om er niet meer terug te keren, waarbij de verzekering als het eindstation van het leven des geloofs vlakbij de hemel zou moeten worden beschouwd. Calvijn had in zijn preken een wijdopen oog voor de variabiliteit in het geloofsleven en voor de gevarieerdheid van de levenssituaties van de gelovigen en de ongelovigen, maar het blijft alles begrepen onder dezelfde beloftenprediking, die gepaard gaat met de betuiging van de ene geloofs-zekerheid, dat die gelooft voor altijd van zijn Heere is. De klassifikatiemethode van de beschrijvende gestaltenanalyse met de bijbehorende kenmerkenprediking kent Calvijn niet en deze is ook moeilijk te zien als een consequentie van zijn prediking. Tegenover een dorre, menselijk gestructureerde **klassificering** van de hoorders in wedergeborenen en onwedergeborenen met al de onderverdelingen staat bij Calvijn een levendige, Schriftgebonden **totalisering** van het geloof en van het ongeloof in al hun variaties als reactie op en uitwerking van een direct-gerichte beloftenprediking.

Ook ten aanzien van de verhouding van **wet en evangelie** vinden we bij Calvijn een totalisering, een meer in en met elkaar dan een naast en na elkaar. „Gesetz und Evangelium liegen im Sinne der uns fordernden und heilighenden Gnade viel stärker ineinander als bei Luther”, aldus J. Konrad in een analyse van Calvijns' prediking. Alleen via wezensvreemde invloeden kon de prediking van Calvijn worden tot wat ze was in de Nadere Reformatie: een prediking met een sterke **schending en abstrahering, dat is verzelfstandiging**, van verklaring en toepassing, met een duidelijk deskriptieve wijze van weergeven en uiteenzetten van de heilsopenbaring der Schriften, met een toespitsing in de toepassing op een uitstalling van de wegen en de gestalten en ongestalten der weder- en onwedergeborenen en met een almeer systematisch geordende en opgetrokken klassifikatie van de hoorders volgens een heilsordelijk opgebouwd schema.

Hierna komt Dr. Brienens tot een **beoordeling vanuit de Heilige Schrift**.

We achten het van belang hem aan het woord te laten:

Het is juist de in de prediking van de Reformatie en met name van Calvijn gesignaleerde totalisering, die zo door en door bijbels is.

Deze totalisering is er in het bijbels getuigenis

ten aanzien van de bediening van het evangelie. Het ene evangelie van Jezus Christus en Gods verlossing in Hem wordt naar al zijn dimensies en konsekwenties gebracht tot alle mensen. Dit evangelie is de grote, dringende oproep tot geloof en de scherpe veroordeling van de verwerping van het heil Gods door het ongeloof. Zo totaliseert de Bijbel ook de houding tegenover de boodschap van ontferming en redding in Jezus Christus, zowel naar de zijde van het geloof als naar de zijde van het ongeloof. Dit geloof en ongeloof worden in de Schriften getekend als dé reacties op de prediking van het heil Gods en getekend in hun etische gedragingen en konsekwenties, in hun worsteling en groei, maar nergens vinden we een vaste fasering van beide in een aantal stadia of stations of perioden, die men achtereenvolgens moet passeren en die in de preek uitgestald en geanalyseerd moeten worden. Deze totalisering of radicalisering kent de Bijbel ook, waar het gaat om wet en evangelie. Het Woord van Gods verbond neemt concrete gestalte aan in de tweeeenheid van evangelie en wet, van belofte en roeping. Deze mogen geen moment van elkaar gescheiden worden, anders schendt men op elementaire wijze het verbond van God. Daarom is het onmogelijk te plegen, dat de wetsprediking aan die van het evangelie moet voorafgaan om de mensen te ontdekken aan hun zonde en ellende, waarna het evangelie mag komen om hen te troosten en op de verlossing in Christus te wijzen. Genoemde totalisering stelt de Schrift ook bij het benaderen en aanspreken van de gemeente van Christus als de verbondsgemeente in de Heere Jezus. In deze gemeente werkt de H. Geest ook dat geloof en de onderscheiden gaven. Alle uitingen van schuldbelijden, lofprijzen, getuigen, danken, bidden, elkander dienen, liefde, ootmoedigheid, zachtmoedigheid enz. ontspringen aan het ene geloof. Daartegenover komt uit het ongeloof, het verzet tegen het evangelie en de heerschappij van Christus, alle ongerechtigheid voort, alle bedenken des vleses, alle haten van elkaar, alle weerstaan van de Geest, onteren van Gods Naam etc. Vanuit deze bijbelse totalisering staan we kritisch tegenover enkele kernaspekten van het gebruik van de klassifikatiemethode in de prediking van de Nadere Reformatie.

We hebben aldoor geluisterd naar Dr. Brien. Hij releveert hierna zijn bezwaren. Die hopen we de volgende keer weer te geven.

B.

De morgen der mensheid

Zo luidt de titel van een boek van Ds. Joh. Francke. De uitgever is J. Boersma te Enschede. Het boek telt ruim 180 blz. en kost f 15,—.

We willen de aandacht op dit boek vestigen. Het werd ons ter recensie toegezonden. We zouden kunnen volstaan met een korte beoordeling en een aanbeveling van dit boek. We zouden er ook verschillende artikelen aan kunnen wijden. We willen noch het één noch het ander doen. Maar in dit artikel een en ander over het boek schrijven. Dan kunnen de lezers van ons blad zelf zien, dat we hier te maken hebben met een werk, dat niet ongelezen mag blijven. Nu er onnodig discussie ontstaan is over de eerste hoofdstukken van het boek Genesis zal dit boek daarbij een eigen plaats innemen. Ds. Francke is positief in het standpunt dat hij inneemt. Hij verdedigt de aloude letterlijke verklaring. Daarom is dit boek van betekenis.

Het boek heeft als ondertitel: hoe professor Dr. B. J. Oosterhoff Genesis 2 en 3 leest. Ds. Francke schreef indertijd een reeks artikelen over het boek van Prof. O. in De Reformatie. Deze reeks heeft hij hier en daar gecorrigeerd en aangevuld. Bovendien hebben we — zo schrijft hij in een Woord vooraf — een breed hoofdstuk over Romeinen 5:12-21, de uitleg en de betekenis daarvan, toegevoegd. De leer van de toerekening van Adams zondeschuld aan al diens nakomelingen is immers een fundamenteel artikel in de ene, heilige, algemene, christelijke kerk. Vandaar dat wij ons extra moeite hebben gegeven om de Schriften in dezen te laten spreken.

Ds. Francke gaat diep op de zaak in, die hier aan de orde is. Een brede inhoudsopgave geeft een goed overzicht.

Hoofdstuk I **Oriëntatie** is kort, maar belangrijk genoeg om er iets van te zeggen. We laten Ds. Francke aan het woord. Hij zegt o.a. het volgende: „Daar is dan in de eerste plaats de z.g. traditionele opvatting van Genesis 1-3 (of ook 1-11). Daarbij wordt uitgegaan van de inspiratie door de Heilige Geest, zodat volgens dit gevoelen genoemde bijbel-hoofdstukken ons een onfeilbare geschiedschrijving bieden, die dus historisch nauwkeurig is, onfeilbaar juist en historisch geheel betrouwbaar. Er was, om een en ander te noemen, een historische Adam, een historisch paradijs, een werkelijke slang, twee zintuiglijk waarneembare bomen en een historische zondeval. Deze opvatting houdt ook vast aan de uitspraken van de generale synode van Assen 1926 in de procedure met dr. J. G. Geelkerken (...). Deze opvatting heet wel „uiterst rechts” of „traditioneel-conservatief”, of ook „fundamentalistisch”. Wij noemen haar **type-A**.

In de tweede plaats is er een opvatting in bedoelde oecumenisch-geref. kring opgekomen, die geheel tegenover type-A staat. Zij laat in het midden of het bijbels scheppingsverhaal en paradijsverhaal al dan niet veel of weinig uit de betreffende verhalen van de omliggende volken (Babyloniërs, Egyptenaren en Kanaänieten) heeft overgenomen en verwerkt, maar zij heeft wel als inhoud, dat de bijbelse verhalen geen historisch gebeuren willen verhalen, maar leermodellen zijn, waaraan en waarmee de bijbel ons een en ander omtrent de oorsprong van de wereld, de mens en de zonde poot voor te stellen en duidelijk te maken. Deze opvatting van Genesis 1-3 is echt een harmonisatiepoging om n.l. Schrift en moderne natuurwetenschap met elkaar in overeenstemming te zien. (...) Wij noemen het **type-B**.

(...) Doch zoals het meestal gaat, wanneer z.g. „uitersten” zich tegenover elkaar gaan afzetten, zo gebeurt het ook hier: er komt een poging om in het midden tussen die „uitersten” een positie op te bouwen, alsof de waarheid „in het midden” ligt en een bepaalde verbinding van tegengestelde delen kan zijn!

Die opvatting wordt dan **type-C**. Het is de lijn van (...) B. J. Oosterhoff (...) Dit type-C distancieert zich van type-A en van type-B: het vraakt in type-A, dat dit te weinig oog heeft voor de menselijke factor in het ontstaan van de bijbel en teveel voorbijgaat aan de wordingsgeschiedenis, de overleveringen (tradities) en de literatuursoorten in de Schrift; en het verwijt type-B dat dit teveel ruimte geeft aan de historische kritiek van de modernistische bijbelwetenschap en aan de evolutionistische theorieën, waardoor — zo klaagt men — de historiciteit van de bijbelse historie vervluchtigt.

Het karakteristieke van type-C als „midden”-standpunt heeft prof. Oosterhoff o.i. terecht zo geformuleerd: „Genesis 2 en 3 verhalen ons feiten, maar deze worden ons meegedeeld in symbolische taal” (a.w. pag. 193)."

Tot zover Ds. Francke zelf.

Hoofdstuk II: **Inventarisatie** brengt ons bij het boek van Prof. O. Aan het slot van dit hoofdstuk geeft Ds. Francke een samenvatting. Hij noemt de antropomorfe of mensvormige uitdrukkingen in Genesis 2 en 3, die prof. O. aanwees en geeft ook 'n overzicht van wat prof. O. ziet als symbolische weergave of symbolische trekken.

In Hoofdstuk III: **Specialisatie** beziet de schrijver het antropomorfisme en het symbool met hetgeen daarmee samenhangt nader. Het behoeft niet apart gezegd te worden, dat Ds. Francke hier belangrijke dingen zegt. We zouden er graag een en ander van overnemen in ons blad, maar we willen ons beperken tot een globale aanduiding van de inhoud.

Hoofdstuk IV: **Imputatie** gaat ook over zaken die van de grootste betekenis zijn. We geven hier verkort de inhoudsopgave: 1. Inleiding. Het Oude Testament over Genesis 2 en 3, 2. Het Nieuwe Testament over Genesis 2 en 3, 3. Prof. Oosterhoff over Romeinen 5:12-21 in verband met realisme en foederalisme, 4. Prof. Oosterhoff over Romeinen 5:12-21 volgens de uitleg van Calvijn, 5. Samenvatting van het gevoelen van prof. O., 6. Geeft prof. O. Calvijns gevoelens omtrent de toerekening van Adams zondeschuld goed en volledig weer?, 7. De uitleg van Romeinen 5:12-21, 8. De gereformeerde confessie en dogmatiek. Dit overzicht spreekt voor zichzelf. Tenslotte komt Hoofdstuk V: **Peroratie**, met tekst-, zaak- en naam-registers.

Indertijd hebben we zelf artikelen gewijd aan

het boek van Prof. Oosterhoff. Daarin komt veel voor wat Ds. Francke in zijn boek schrijft. Wel gaat deze dieper op de zaak in. Ook hebben wij bepaalde zaken buiten onze bespreking gehouden. Daaraan zouden we nu aan de hand van het boek van Ds. Francke alsnog aandacht kunnen schenken. Toch willen we dat nu niet doen. En wel om het volgende. Prof. Oosterhoff is op de uitgebrachte kritiek ingegaan en is met de behandeling daarvan nog bezig. We willen dat niet doorkruisen. Daarom volstaan we nu ook met de bespreking van het boek van Ds. Francke op deze wijze. Mogelijk, dat het later gewenst is er opnieuw aandacht aan te besteden. Intussen willen we het werk met nadruk ter kennisname en bestudering aanbevelen.

B.

Voor de jeugd

Beste Jongelui !

Gideon 32 (Richt. 6 : 33 - 35)

„Alle Midianieten nu en de Amalekieten en de kinderen van het oosten waren samenvergaderd, en zij trokken over en legerden zich in het dal Jizreëls. Toen toog de Geest des Heeren Gideon aan, en hij blies met de bazuin en de Abiezrieten werden achter hem bijeengeroepen; ook zond hij boden in gans Manasse, en die werden ook achter hem bijeengeroepen, desgelijks zond hij boden in Aser en in Zebulon en in Naftali, en zij kwamen op hun tegemoet”.

We hebben eerst de tekst er maar weer boven geschreven. Dan weten jullie, voordat je gaat lezen, wat er in de bijbel staat. Dat is altijd belangrijk. Ik kan dat niet genoeg onderstrepen, namelijk dat jullie weten, wat er in de bijbel staat. Want de ervaring leert ons, dat de „bijbelkennis” bij velen niet al te groot is. Vele jonge mensen weten van de bijbel weinig of niets. Dat is erg jammer. Dat vindt de duivel heel goed. Want hoe minder jonge mensen van de bijbel weten, hoe liever het hem is. Want dat is het enige boek, dat van A. tot Z. de waarheid is, ook al wordt er nog zo aan getornd. Bedenken jullie ook dat er in de bijbel staat: „Mijn volk is uitgeroeid, omdat het zonder kennis is; dewijl gij de kennis verworpen hebt, heb Ik ook u verworpen...” Hosea 4 : 6.

Als ik dit zo schrijf, dan weet ik natuurlijk heel goed, dat alleen een hoop uiterlijke kennis van de feiten niet genoeg is, om zonder verschrikking God te kunnen ontmoeten. De kennis moet geheiligd worden aan het hart! Maar daar wil de Heere dan toch het heel eenvoudige lezen van Zijn Woord voor gebruiken. Dus, beste jongens en meisjes, ook ouderen: leest maar veel het Woord van God, onderzoek het. Want het zijn de Schriften, Die jullie wijs kunnen maken tot zaligheid.

De vijanden waren de Jordaan overgetrokken. Zij legerden zich in het dal Jizreëls. Je zoudt er eigenlijk de kaart van Palestina bij moeten nemen, om je van deze geografische gegevens enige voorstelling te kunnen maken. Het dal Jizreëls was een vruchtbare vlakte, gelegen in het stamgebied, dat aan Issaschar was toegewezen. De stam van Manasse was ten Zuiden van Jizreël het meest aangrenzende gebied. En dat was de stam, waartoe Gideon behoorde.

Jullie kunnen begrijpen dat het in het dal Jizreëls een hele vervulling was. Honderd vijf en dertig duizend mannen, die toch ook allemaal het nodige bij zich hadden, zoals dat met een leger te velde gaat. Alleen het aanzien al was voldoende reden om de schrik van je leven te krijgen.

We hebben jullie de vorige keer geschreven, dat de duivel de vijand gebruikte, om in het volk Israël, de Christus te doden. We hebben jullie ook geschreven dat God de vijand gebruikte om het volk te kastijden vanwege het steeds weer terugkerende afwijken van de Heere.

Dat is in het algemeen waar. Maar dat is in het persoonlijke leven nog ook waar. Daar wil ik jullie ook nog even op wijzen. Want ieder van Gods kinderen heeft de Heere Jezus in zich. Zij hebben de Geest van Christus. En nu wil de vijand — het kan de duivel niet schelen, wie of wat hij daarvoor gebruikt — de Heere Jezus in het leven van een kind van God doden. Dat is natuurlijk niet mogelijk. God staat altijd voor Zijn eigen werk in. Hij staat voor „Zijn volk” in. Maar dat kan dat volk niet altijd bekijken. Zij

durven het ook niet altijd te geloven. Degenen die een eigengemaakt geloof hebben, hebben daar geen moeite mee. Als ze een ander er over horen spreken, dat het zo donker is en dat de vijanden het land vervullen, dan is dat voor hen een vreemde taal. Dat kunnen ze niet begrijpen. Ze zeggen dan dadelijk: Man, je moet geloven! Ja, ja, geloof maar eens als je wilt.

De echte gelovigen komen er steeds meer achter, dat het geloof een gave van God is en blijft. En hoe komt het nu, dat ze zo vaak niet durven te geloven, dat de Heere hen wel weer helpen zal? Dit komt omdat het hun eigen schuld is, dat de vijand in het land gekomen is. Zij hebben de Heere verlaten, en nu gevoelen zij zich ook door de Heere verlaten. En Hij zou recht zijn als Hij nooit meer naar hen om zou kijken. Begrijpen jullie dat? Misschien zit hier of daar wel een jongen of meisje, die met deze dingen loopt te tobben. Laten jullie je dan onderwijzen uit het Woord van God. Als het dan zo benauwd is van binnen, uit oorzaak van de „vijanden”, die het land der ziel vervullen, dan worden toch ook anderzijds die vijanden weer een middel in de hand des Heeren, om zulk een „benauwde” naar de Heere uit te drijven. Wat werkt de Heere toch altijd wonderlijk! O zeker, dit wordt niet altijd dadelijk opgemerkt, maar als men er achter staan mag, en mag zien, dat de Heere nu de vijanden gebruikt heeft, om weer aan de voeten des Heeren terecht te komen, dan kan men voor al Zijn wonderlijke leidingen, Hem alleen maar dankbaar zijn.

Ik weet dat er ook onder mijn jonge lezers zich bevinden, die hier wel iets uit de praktijk van het leven van weten. Ik hoop dat er vélen zijn. Maar dat weet God.

Gideon kreeg er kennis van, dat de vijanden het land weer vervulden. En wat gebeurde er nu? Gideon was door de Heere geroepen om het volk te verlossen uit de hand van de vijanden. Kon Gideon dat? Niet in eigen kracht. Ja, dat moeten jullie ook onthouden. In eigen kracht zou Gideon totaal niets kunnen uitrichten. Dat kan niemand. Eigen krachten te verachten, wordt op Jezus school geleerd, zegt zo'n versje. Hebben jullie dat ook al geleerd? Ik hoop niet dat jullie me nu ineens wat ouderwets gaan vinden, want dit is altijd nog datgene, wat God Zijn kinderen leert. Er verandert in de loop der jaren heel veel, maar dit verandert niet, omdat de Heere altijd Dezelfde blijft.

God, Die Gideon geroepen had, laat Gideon, nu het er op aan gaat komen, niet alleen staan. Neen, Hij, Die roept is getrouw, Die het ook doen zal.

Dat is ook een wonder, als je dit door het geloof mag verstaan. Want de mensen, de kinderen van God zien zo dikwijls hun ontrouw. Zij kunnen het daarom niet begrijpen, dat de Heere getrouw is en blijft. Uwe trouw is groot!

Toen toog de Geest des Heeren Gideon aan . . .” Dat is een wonderlijke manier van zeggen. En toch weer niet zo wonderlijk, als je maar goed leest wat er staat. „Aantogen” betekent „aantrekken”. En dan moet je daarbij denken aan het aantrekken van een jas b.v. Als je een jas aantrekt, dan wordt de jas geheel met jou gevuld. Zo moeten jullie dat hier ook verstaan. De Geest des Heeren trok Gideon aan, laat het mij dan nu zo maar zeggen, als ware Gideon de jas, zodat Gideon geheel met de Geest vervuld werd. Gideon werd hierdoor niets anders dan een werktuig van de Heilige Geest. De Heilige Geest ging nu Gideon bekwaam maken, toerusten, bemoedigen tot de grootste taak, waartoe de Heere hem geroepen had.

Ik kan het ook nog anders zeggen: De Heere gaat door de Heilige Geest, want het is een Drieënig God, Zichzelf aangorden tot de strijd tegen de vijanden. Gideon valt dan eigenlijk weg. Ik dacht dat Paulus het ook zo begreep. Ik maak nu wel een hele sprong, maar ik geloof toch, dat dit geoorloofd is. In de gemeente te Corinthen keek men nog al tegen de dienstknechten van God op. Zo erg zelfs dat men God helemaal niet meer zag. Men ging eindigen in de mens. Daarom moest Paulus schrijven dat het niet om hen ging maar om „Hem”. Want wat waren zij anders dan „dienstknechten” van Jezus Christus. Hij noemde zichzelf „niets” en Apollos was ook „niets”. De een plantte en de ander maakte nâ, maar ze konden het geen van beiden laten groeien. Het was God, Die de wasdom geeft. Zo ook hier: Gideon is „niets”, dan alleen een middel in de hand Gods. Doch God is „Alles”.

Als we het zó mogen zien, worden we er voor bewaard, om in de mens te eindigen. En dat is ook nodig. Want eindigen in de mens, is niet tot eer van God. En daar een mens er toe geneigd is, om in de mens te eindigen, schrijf ik jullie ook deze dingen. Wie weet waar het goed voor is. Ik hoop dat jullie het allemaal mogen leren, om in God te eindigen. Dan krijgt Hij alleen de eer. Wie nu de Heere liefheeft, werkelijk! en dat beleefd, wil ook niet anders, dan alleen de Heere de eer geven, want

Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen
Men loof' Hem vroeg en spâ,
De wereld hoor en volg mijn zangen,
Met amen, amen na.

Kennen jullie dat vers? Het is Psalm 72:11. Gelukkig als je het niet alleen met je hoofd, maar ook met je hart kent.

Dat is de wens van jullie aller vriend,

Ds. H. C. v. d. Ent.

P.S.

Dit moet ik jullie toch ook nog even vertellen. Ik ben 4 oktober jarig geweest en toen kreeg ik een brief van een oude vriend. Ik schrijf voor de jeugd, zoveel mogelijk in een eenvoudige taal, die ook de jeugd begrijpt. Maar ouderen lezen het ook. Nu, die oude vriend was 91 jaar. Zijn vrouw was nog een jaar ouder. Het is dus een zeer gezegend echtpaar, gezien de hoge leeftijd die beiden hebben mogen bereiken. Hij had in het jaarboekje mijn geboortedag nagevist en ter gelegenheid daarvan een felicitatie gestuurd. Heel hartelijk dank. Hij sprak zijn grote waarde-ring uit voor „alles” wat in Bewaar het Pand staat. Dat doet ons natuurlijk goed. Met „ons” bedoel ik dan mij en de andere schrijvers. Het is altijd aangenaam, als je vernemen mag, dat je niet voor niets in de weer bent. Hij moest tegelijkertijd vermelden het droeve verval in eigen kerkelijke omgeving. Dat doet ons natuurlijk minder goed. Ware dit „verval” niet het geval, „Bewaar het Pand” zou nooit verschenen zijn. Doch nu is het er en het doet zijn dienst. Nu zullen jullie mogelijk vragen: Waarom wordt ons dit nu meegedeeld?

Ik zal het jullie vertellen. Deze felicitatie bracht mij op een idee. Jullie hebben allemaal een familiekring, een vriendenkring en een kennissenkring. Al die mensen zijn allemaal één keer per jaar jarig. En dan wil je hun wat geven. Niets op tegen: Kleine geschenken onderhouden de vriendschap. Doch we leven in een welvaartstijd. Je weet dikwijls niet zo gauw wat je geven moet. Toen dacht ik zo, als ik nu eens voorstelde om dan aan je familie, vrienden en kennissen eens een abonnement te geven op onze krant, zou dat zo raar zijn? Voor f 10,- maak je een nog-niet-lezer een heel jaar blij.

Mogelijk reageert iemand en zegt: Wat moet ik nu met mijn vijanden doen? Ik hoop niet dat je ze hebt, uit oorzaak van jou schuld. Als dat zo is, zie het dan gauw goed te maken. Geef hen dan ook maar een abonnement op ons blad. Het geschenk kan het aangezicht verzoenen.

En als je een vijand hebt buiten je schuld, dan weet ik daar ook nog een oplossing voor. Geef hem een tweejarig abonnement. Wordt van het kwade niet overwonnen, maar overwin het kwade door het goede. Zulk een overwinning is je toch wel twintig gulden waard?

Ik geef jullie maar een raad.

Je schrijft naar J. v. d. Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn.

En die zorgt voor de daad!

Bij voorbaat hartelijk dank.

N.B. Ik juich dit voorstel van Ds. van der Ent van harte toe.

Ds. G. Blom.

ORANJE - KALENDER 1975

Dit is een uitgave van de kalenderactie Pro Juventute. De kalender verschijnt ten bate van kinderen in moeilijkheden. Voor elke maand is er een foto van leden van het Koninklijk Huis. De kalender is verkrijgbaar bij alle verenigingen Pro Juventute en het landelijk besteladres à f 5,50 (verzendkosten f 1,35 extra). Postgiro nummer 51.74.00. Kalenderactie Pro Juventute, postbus 7101, Amsterdam, telefoon 020 - 79 09 40.

B.

Boekbesprekingen

Fisher MERGH DES EVANGELIUMS 1757
heruitgave van J. de Wit te Urk

De volledige titel is: Mergh des evangeliums ofte Kort Sommier van de leere van Godts Verbonden, volgens de oorspronkelijke zuiverheid der Hervorminge, met grootte naarstigheit uit Godts Woord en de Allerrechtzinnigste Hervormde Schrijvers, by wyze van eene samenspraak opgesteld door E. F. Met eene voorreeden over de auangelische heilighheid, en het onderscheid tusschen euangelisch en wettisch prediken, door N.N. Beide uit het Engels, na den twaalfden druk (van het eerste) vertaalt, en om derzelve nuttigheid en gepastheid, in deeze dagen uitgegeven door een genootschap van waarheid en vrede-lievende, onder opzicht van een uit haar, die zich noemt Philaethes Irenaeus. De nederlandse uitgave in 1757 is verzorgd door Nicolaas Byl, boekverkoper op den Nieuwendyk te Amsterdam.

Er is een, die aldus begint: „aanspraak van de uitgevers”

Zeër geliefde broeders en susters in den Heere!

Hier geeven wy U een werkje van geen grooten om-slag, naa gerade van deszelvs waarde en uitneemende nuttigheid, in het welke de leere der waarheid die naa de godzalighheid is, volgens de zuivere gronden der Reformatie, in onderscheidinge van het geen daar van naa de rechter ofte slinker zyde af, zoo gezond en onvervalscht wordt voorgesteld, als Gij die ergens in eenig menselijk geschrift ontmoeten zult; op eene wyze, die wel ongemeen is, maar zoo vatbaar, dat de waarheid en de klaarheid daar in gelyk als stryden om den prys: met eene voorreeden van eenen zeer gewichtigen inhoudt, handelende van de euangelische heilighheid, mitsgaders van het euangelisch en wettisch prediken; stoffen welke bizonder in dezen tydt onze ernstige overweeginge waardig zyn.

Het boek verscheen in een foto-mechanische herdruk. Vandaar de oude spelling, maar dat is geen bezwaar. De inhoud is oud en toch nieuw.

Het boek is keurig uitgegeven. Het is ook verkrijgbaar by boekhandel Van Leeuwen te Urk.

B.

REFORMATORISCHE STEMMEN

Het 1e nummer is verschenen. Deze serie zal over-drukken bevatten uit de geschriften onzer Gereformeerde vaders. De uitgave geschiedt door de vereniging „Gisbertus Voetius” te 's Gravenpolder Zld. De stoot daartoe gaf de heer L. Janse, die ook de uitgave van de Stemmen van Genève en van Wittenberg bewerkte. Het doel is om zonder enig winstbejag goede gereformeerde lektuur uit te geven. Elke aflevering kost ongeveer f 1000,-, d.w.z. f 2,- per stuk. Het volgende nummer verschijnt wanneer daarvoor een bedrag van f 1000,- binnen is.

In het 1e nummer komt een korte levensschets van R. en E. Erskine voor. Verder vinden we er gedeelten in van dagboeken en brieven van de Erskines. En tenslotte het begin van een preek van R. Erskine over het sterven aan de wet en het leven naar het evangelie.

De Erskines nemen onder ons terecht een goede plaats in. We kunnen deze uitgave van harte aanbevelen. Wel vragen we ons af of er niet de voorkeur aan gegeven moet worden om niet stukje voor beetje iets van deze oude schrijvers weer uit te geven, maar, wanneer hun werken niet meer te verkrijgen zijn, weer in boekvorm te doen verschijnen, zoals tot hertoe te doen gebruikelijk was.

B.

STEMMEN UIT GENEVE

Uitgave van de Gereformeerde Bibliotheek te Goudriaan.

De 28e bundel zag het licht. Daarin zyn preken van Calvijn over Job opgenomen en wel van hoofdstuk 27: 13-19 - 29: 8-13. We hebben reeds meermalen deze bundels aanbevolen en ook over de preken over Job waarderend.

De bundels kosten f 3,50 per stuk.

B.

STEMMEN UIT WITTENBERG

Uitgave van de Gereformeerde Bibliotheek te Goudriaan.

De 19e bundel van deze serie is verschenen. Deze bevat 8 preken uit een boek van 40 leerredenen van Luther. D.V. zullen er nog 4 bundels verschijnen, die de overige preken van dit boek zullen bevatten. Hier is sprake van een heruitgave. In de vorige eeuw zagen de preken al in ons land het licht volgens een vertaling van Ds. G. F. Lodewijks, Luth. predikant te Zwolle.

We kunnen de werken van Luther van harte aanbevelen, al wijken de Gereformeerde gevoelens in sommige van die van Luther af. Elke bundel kost f 3,50.

B.

ZO'N PIMMETJE TOCH door Keetje de Kat
B.V. Uitgeverij „De Banier” - Utrecht

Keetje weet aardig te vertellen. De hoofdpersoon van het verhaal is Pimmetje, die ergens aan de zee kust woont. Pimmetje wil het altijd goed doen. Hij heeft goede voornemens. Maar het is telkens weer mis. Hij wil zijn schoolrapport netjes inleveren, maar het komt in de modder terecht. Hij heeft op een dag zijn zondagse jas aan en neemt zich voor er op te passen, maar het gaat weer verkeerd. Enz. Kinderen zullen dit boekje graag willen lezen. Wanneer komt het vervolg? De prijs is f 2,90.

B.

GESPREEK TUSSEN EEN SPIN EN EEN ZONDAAR door Mr. Joh. Bunyan
Uitgave van G. J. van Horssen, Barneveld, Postbus 18

Het is een kort, maar leerzaam gesprek, dat de zondaar en de spin met elkaar voeren. Eerst veracht de zondaar de spin, maar de spin zegt de waarheid en het einde is, dat de zondaar erkent: Ik ben een dwaas tegenover u, want gij toonde mij de weg ter helle en ook die, die ten hemel leidt. Ik dank u voor uw raad; gij waart mij ten wegwijzer.

De uitgever schryft, dat dit werkje ontbreekt in „Al de werken” van Bunyan. Het boekje kost f 1,75.

B.

VIJF BRIEVEN van DS. L. G. C. LEDEBOER

Uitgave van G. J. Horssen, Barneveld, Postbus 18

Dit boekje bevat 5 brieven, die nooit eerder werden uitgegeven. Ds. Ledeboer leefde in de dagen van de afscheiding. Hij vormde eigen gemeenten. Hij wordt hier genoemd Gereformeerd leraar te Benthuisen. Hij is in onze kringen bekend genoeg. Hij uit zich op een wijze, waarin we Ledeboer herkennen. In een van de brieven schrijft hij: „Groter goddeloze als ik kan er niet geweest zijn!” „Ik heb duizend maal, tienduizend maal mijn weg bedorven. Jezus heeft hem eens goedgemaakt! Ik doe niets dan mijzelf doden en in de duisternis, donkerheid en gevangenis brengen. Maar Jezus haalt er mij weer uit!”

Ledeboer leeft nog voort. Een aanbeveling van dit boekje is daarom overbodig. Het kost f 2,75.

B.

JAN WIETZE door H. van Erkel

B.V. Uitgeverij De Banier - Utrecht

De volledige titel van het verhaal is Jan Wietze en

zijn nieuwe meester. Het is een leuk boek, dat jongens in één adem zullen willen uitlezen. De schrijver werkt met heel eenvoudige gegevens zo, dat de aandacht gespannen blijft. Hij vertelt van de eerste schooldag, de tas van Jan Wietze, een beurt, die Jan Wietze krijgt, een ongelukje op het speelplein, de ziekte van meester en de verjaardag van Jan Wietze. Van harte aanbevelen.

Het kost f 2,90.

B.

ENIGE BRIEVEN VAN JOHN WARBURTON

Uitgave van Theologische boekhandel G. Kool, Veenendaal.

In 1929 zag dit werkje, in het nederlands vertaald door D. Schot, voor het eerst het licht. Het boek bevat niet alleen enige brieven van John Warburton, dienaar des evangeliums te Trowbridge, geschreven aan zijn zoon bij de aanvang van diens bediening te Southill, maar ook een levensbeschrijving van zijn zoon John Warburton Jr.

Ds. W. Baaij, onder ons nog wel bekend, schreef een voorwoord. We behoeven dit werk niet aan te bevelen. De inhoud spreekt voor zichzelf.

Een enkele opmerking willen we maken. De laatste bladzijden bevatten een geloofsbelijdenis door Warburton Jr. opgesteld. Daar lezen we b.v.: Ik geloof in een waarachtige Kerk van Christus.... Ik geloof in het totale verderf.... enz. Drukt de schrijver zich hier verkeerd uit of is de vertaler hier niet nauwkeurig geweest? We weten het niet. We spreken wel van het geloof in God, maar niet van het geloof in de kerk enz. De schrijver en de vertaler zullen het hier wel mee eens zijn. Hun geloof is al verwisseld met aanschouwen.

Het werkje is keurig uitgegeven, het telt 118 blz. en kost gebonden f 12,50.

B.

Steeds meer mensen bestellen onze

VERMAGERINGS-KRUIDEN

Geen wonder! Een vermageringskuur voor een maand, geheel plantaardig, onschadelijk voor de gezondheid voor

f 9,50

(verzendkosten inbegrepen)

Drogisterij

SIKKING

Barrevoetstraat 5

Haarlem

Tel. 023 - 31 28 82

Glro 19.06.09

Voor bijbels, boeken en muziek

is LINDENBERG uniek!

Grote voorraad

Snelle levering,

ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 4-8 (postbus 4209)

ROTTERDAM-16

Telefoon 010 - 11 16 07

JEUGDLEVEN IN BIJBELS LICHT

Medewerkers aan dit boek:

Ds. P. Sneep; Ds. M. C. Tanis; Ds. G. Blom; Ds. H. C. v. d. Ent; Ds. D. Slagboom; Ds. R. Kok; Ds. H. v. Leeuwen; Ds. M. Baan.

UIT DE INHOUD:

Jozef en de kracht van zijn geloof;

Mozes, de knecht des Heeren;

Afgezonderd voor de dienst des Heeren;

Obadja, een jeugdsieraad;

„Als een holt sonder vreesen...“;

„Hij zal Johannes heten“;

Jezus' jeugdijaren;

In de lijn der geslachten.

Gebonden, 129 pagina's

f 6,75

Zend Uw bestelling in geopende enveloppe zonder postzegel aan:

BOEKHANDEL

G. DE BOER JR.

Antwoordnummer 15

TWIJZEL,

post Kootstertille

Telefoon (05115) 14 96

„REPOS AILLEURS“

DRIEBERGEN

U zoekt wat rust?

U wilt bijkomen na ziekte?

U bent de eenzaamheid moe?

Kom dan eens enige weken naar Driebergen.

Eigen, kerkelijke sfeer -

Prima maaltijden - Geen t.v. - Vlak bij de bossen.

Telefoon 03438 - 2466.

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalm boekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal

Telefoon 08385 - 13978 - Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77)

NIEUW

In onze meditatie serie

„KORENAREN UIT DE VOLLE OOGST“

is zojuist verschenen:

GH 17. Ds. C. den Boer, Wageningen

„Een toevlucht in benauwde tijden“

b.a.v. 1 Sam. 30; en Ds. H. Hofman

te Goudswaard „Petrus een apostel

van Jezus Christus“ n.a.v. 1. Petrus 1.

Een waardevolle meditatieplaat die U

beslist moet beluisteren.

Deze plaat opgeluisterd met bijpassende

niet ritmisch gezongen psalmen

Voor slechts f 15,90

Neemt U een abonnement op onze medita-

tieserie dan ontvangt U 1 x per drie maanden

een nieuwe plaat

Voor slechts f 13,50

Reeds eerder verschenen:

GH 05 Ds. W. C. Hovius en Ds. J. van Haaren,

GH 06, Ds. H. Rijksen en Ds. B. Haverkamp.

GH 08 Ds. L. Huisman en Ds. G. Blom.

GH 09, Ds. A. Vroegindewey, Ds. M. C. Tanis

en Ds. L. Blok.

GH 10 Ds. R. Boogaard en Ds. J. van Sliedrecht.

GH 11, Ds. D. Riedijk en Ds. J. Catsburg.

GH 12, Ds. H. G. Abma en Ds. J. C. Ravenswaay.

GH 13, Ds. K. de Gier en Ds. J. van der Haar.

GH 14, Ds. P. Beekhuis en Ds. D. Hakkenberg.

GH 15, Ds. H. Veldhuyzen en Ds. F. Harinck.

GH 16, Drs. J. Hoek en Ds. G. de Vries.

GH 18, verschijnt D.V. in december Ds. R. Kok

en Ds. Iz. Kok.

VERKOOPPRIJS VOOR ABONNEES f 13,50

VOOR NIET-ABONNEES f 15,90

BESTEL telefonisch 02521-14543, 14215 of per

briefkaart aan

GOUDEN HARPEN B.V.

POSTBUS 135, 1e Poellaan 68, LISSE.

Voor al Uw boeken, bijbels en psalmboeken

BELEEFD AANBEVELEND

Boekhandel van Leeuwen

POSTBUS 39, URK

TELEFOON 05277 - 1783

B.G.G. 05250 - 1531

DE BOUW VAN HET KINDERTEHUIS 'THEMBISO'

IN RHODESIA IS NU AANGEVANGEN

Met groot verlangen zien de werkers in Rhodesia uit naar het moment dat vele weeskinderen, verstoten, verlaten, gebrekkige en hulpbehoevende kinderen; dank zij Uw aller steun en medewerking kunnen worden opgenomen in dit tehuis waar zij liefderijk zullen worden ontvangen. Zij zullen D.V. onderwezen worden in de leer die naar Gods Woord is en naar de geschriften der Vaders.

Beseffen we allen wel het voorrecht dat we aan deze arbeid vrij mogen meehelpen?

Hoe lang zullen we deze vrijheid nog hebben?

Ook Uw aller steun is nodig om de totale kosten van dit bouwwerk te kunnen betalen.

Onze penningmeester ziet uit naar Uw bijdrage.

Het gironummer is

477598

t.n.v. PENNINGMEESTER STICHTING RHODESIA ZENDING

Ziedewijdsedijk 59 te Barendrecht.

Of via de Rabobank te Barendrecht, t.n.v. Stichting Rhodesia Zending.

HARTELIJK DANK VOOR UW SPONTANE HULP